

สมุดปกขาว

ข้อเท็จจริง และความจำเป็น

ของ

ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

มกราคม พ.ศ.2558

ทำไมต้องมีสมุดปกขาว

กระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535 ซึ่งใช้มานานแล้ว ให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน เป็นภาคีของอนุสัญญาควบคุมการบริโภคยาสูบ ขององค์การอนามัยโลก ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องพิชภัยร้ายแรงจากการเสพติดยาสูบและการได้รับควันบุหรี่มือสอง

เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2554 กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและจัดทำร่างพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบขึ้น และนำร่าง พ.ร.บ. เข้าสู่การพิจารณาพิจารณาตามขั้นตอน และดำเนินการปรับปรุงจนร่าง พ.ร.บ. ได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบถี่ถ้วน โดยมีการประชุมคณะกรรมการทั้งหมด 66 ครั้ง ขณะนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้เสนอร่างกฎหมายดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ก่อนที่จะส่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เพื่อตราออกมาเป็นกฎหมายบังคับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันเยาวชนจากการเสพติดบุหรี่

สมาคมผู้ค้ายาสูบไทย และสมาคมผู้ปลูก ผู้บ่มและผู้ค้าใบยาสูบแห่งประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนของบริษัทบุหรี่ ได้ออกมาคัดค้านร่าง พ.ร.บ. ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยที่ข้อมูลเบื้องต้นที่องค์กรเหล่านี้กล่าวอ้างเป็นข้อมูลที่บิดเบือน ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณากฎหมาย ที่สำคัญสมาคมผู้ค้ายาสูบไทย ได้ออกข่าวคัดค้านมาตราต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่อย่างต่อเนื่อง แต่กลับปฏิเสธ เมื่อรายการทีวีเชิญให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสื่อและสาธารณชนพร้อม ๆ กับผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข

สมุดปกขาวเล่มนี้จึงถูกจัดทำขึ้น เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของรัฐบาล สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องของทุกฝ่ายในสังคมไทย

ศ.นพ.ประกิต วาทีสาธกกิจ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงและจัดทำร่างกฎหมายควบคุมการบริโภคยาสูบ

เลขาธิการมูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

หมายเหตุ : สมุดปกขาวฉบับแรกได้ทำการผลิตออกมาอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ทันกับการที่บริษัทบุหรี่สนับสนุนองค์กรบ่งหน้าออกมาคัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ อย่างเต็มรูปแบบเมื่อเดือนธันวาคม กอปรกับได้มีพัฒนาการของการคัดค้านร่างกฎหมายใหม่ โดยบริษัทบุหรี่ในหลายเหตุการณ์ มูลนิธิรณรงค์ฯ จึงได้ปรับปรุงสมุดปกขาวเพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมยิ่งขึ้น

ประเทศไทยและคนไทยจะได้ประโยชน์อะไร จาก ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่

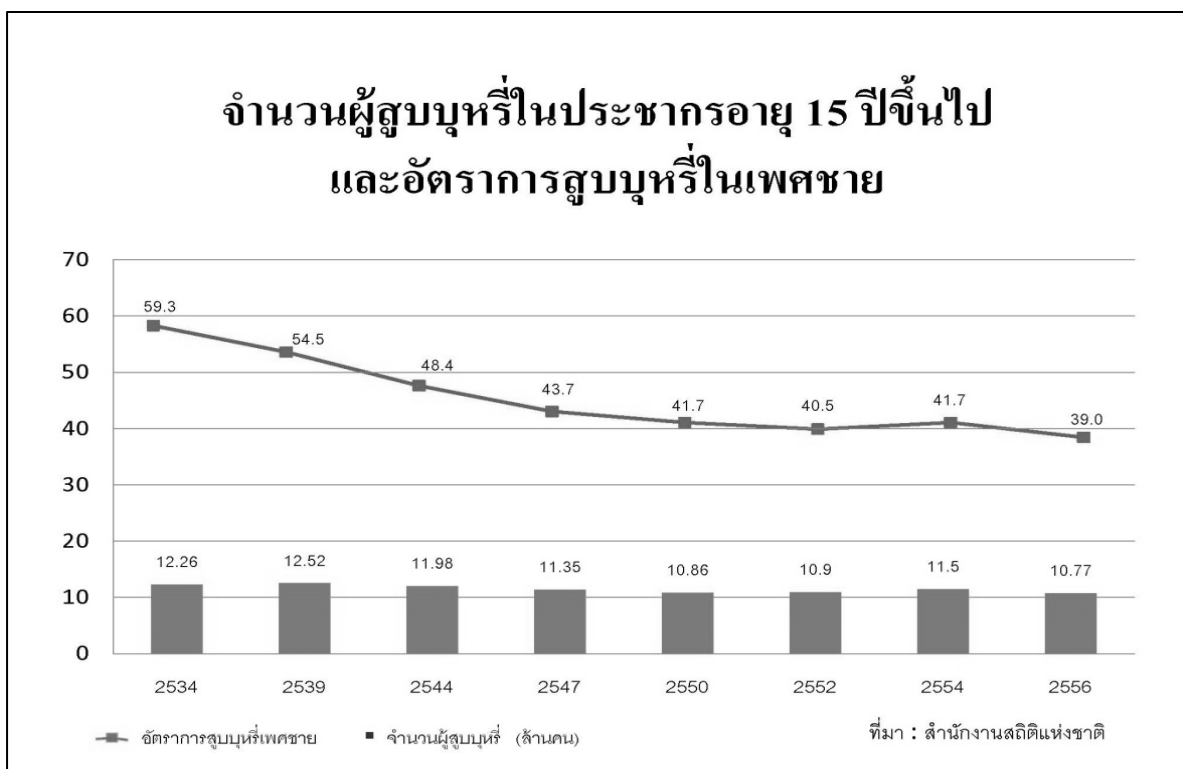
- มาตรการต่าง ๆ ใน ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ จะมีผลทำให้จำนวนเยาวชนรายใหม่ที่เสพติดบุหรี่ลดลง โดยพัฒนามาจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ทันกับกลยุทธ์ทางการตลาดของอุตสาหกรรมบุหรี่ ที่กฎหมายฉบับปัจจุบันยังไม่ครอบคลุม
- มาตรการต่าง ๆ ใน ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ ส่งเสริมการไม่สูบบุหรี่ เกื้อหนุนและสร้าง แรงจูงใจให้ผู้สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น อันจะทำให้รัฐบาลสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ได้มากขึ้น
- มาตรการต่าง ๆ ในร่าง พ.ร.บ. เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ภายใต้อนุสัญญาควบคุมยาสูบ ขององค์การอนามัยโลก ในการปกป้องคนไทยจากพิษภัยร้ายแรงของยาสูบ และควันบุหรี่มือสอง

ผลที่อาจกระทบต่อธุรกิจยาสูบและผู้เกี่ยวข้อง

- ตลาดบุหรี่ซิกาแรตจะทรงตัว หรือมีขนาดค่อย ๆ เล็กลง ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่ จะขยายตลาดได้ยากขึ้น ซึ่งนับเป็นผลดีต่อเด็กและเยาวชนไทย
- ร้านค้าปลีกที่ขายบุหรี่จะได้รับผลกระทบน้อยมาก เนื่องจากร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นการปรับแก้กฎหมายเกี่ยวข้องกับการโฆษณา และส่งเสริมการตลาดของบริษัทบุหรี่เป็นประเด็นหลัก มีแต่เพียงประเด็นห้ามแบ่งขายบุหรี่เป็นมวน และการเพิ่มอายุห้ามขายบุหรี่ ที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกโดยตรง
- ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการเพาะปลูกหรือการค้าใบยาสูบ ดังนั้นชาวไร่ยาสูบจึงมิใช่ผู้ได้รับผลกระทบจากร่าง พ.ร.บ. นี้แต่ประการใด
- ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ ไม่มีบทบัญญัติใดที่ขัดต่อกฎระเบียบระหว่างประเทศ ขององค์การการค้าโลก

ความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องมี พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่

1. กฎหมายควบคุมยาสูบ (พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 และ พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535) ได้มีการบังคับใช้มากกว่าสี่ปีแล้ว ในขณะที่บริษัทบุหรี่ได้พัฒนาเทคนิคการตลาดใหม่ ๆ รวมทั้งมีผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใหม่ ๆ ออกสู่ตลาด เพื่อหาลูกค้ารายใหม่จำนวนมากในแต่ละปี ทดแทนผู้สูบบุหรี่ที่เลิกสูบหรือเสียชีวิต
2. ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปรับปรุงกฎหมายควบคุมยาสูบ ให้สอดคล้องกับอนุสัญญาควบคุมการบริโภคยาสูบขององค์การอนามัยโลก ที่ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 179 รัฐบาลที่ต้องควบคุมกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทบุหรี่
3. อัตราการสูบบุหรี่ของคนไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 59 เป็นร้อยละ 39 (เฉพาะในเพศชาย) แต่เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น จำนวนคนไทยที่สูบบุหรี่ในปี พ.ศ.2556 จึงลดลงจากปี พ.ศ.2534 เพียงเล็กน้อย ที่น่าเป็นห่วงคือแนวโน้มการสูบบุหรี่กลับสูงขึ้นในกลุ่มเยาวชนและสตรี
4. การแก้ปัญหาสุขภาพจากการสูบบุหรี่ ต้องทำทั้งการป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าไปเสพติดบุหรี่ และการช่วยเหลือผู้ที่ติดบุหรี่อยู่แล้วให้เลิกสูบ สัมฤทธิ์ผลหลักของร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ อยู่ที่การป้องกันเยาวชนไม่ให้เข้าไปเสพติดบุหรี่

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคยาสูบ (พ.ศ.2554)

ด้านสังคมและสุขภาพ

- จำนวนผู้สูบบุหรี่ = 11.5 ล้านคน
- เป็นเยาวชนอายุ 15-24 ปี = 1,671,194 คน
- ผู้สูบบุหรี่เสียชีวิตจากการสูบบุหรี่ (พ.ศ.2552) = 50,710 คน ต่อปี
- แต่ละคนป่วยหนักก่อนเสียชีวิตเฉลี่ย = 2 ปี
- แต่ละคนที่เสียชีวิตอายุสั้นลงเฉลี่ย = 12 ปี
- ยาสูบเป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตอันดับที่สองของคนไทย
- ความสูญเสียจากการป่วยและเสียชีวิตก่อนเวลาอันควร = 52,000 ล้านบาทต่อปี

ด้านเศรษฐกิจ

1. ยอดจำหน่ายบุหรี่ซิการ์แรตต่อปีเฉลี่ย (ระหว่าง พ.ศ.2534-2556) = 2,008 ล้านซอง
 - จำนวนบุหรี่ที่สูบ (โดยประมาณเพื่อให้ง่ายแก่การคำนวณ) = 2,000 ล้านซอง/ปี
 - ค่าใช้จ่ายซื้อบุหรี่ซิการ์แรตโดยผู้สูบบุหรี่ (พ.ศ.2554) = 586 บาท/เดือน/คน
 - จำนวนร้านค้าปลีกยาสูบ (พ.ศ.2554) = 670,000 ราย
 - เฉลี่ยสถิติการจำหน่ายบุหรี่ ต่อร้านค้าปลีก = 2,985 ซอง/ปี
 - เฉลี่ยกำไรต่อร้านค้าปลีกต่อเดือน (กำไรต่อซองเฉลี่ย = 3.5 บาท) = 840 บาท/เดือน

2. กำไรบริษัทบุหรี่

- ส่วนแบ่งการตลาด (โดยประมาณ)
 - โรงงานยาสูบร้อยละ 75 บริษัทฟิลลิป มอริส (ประเทศไทย) ร้อยละ 22 และอื่น ๆ ร้อยละ 3
- กำไรโรงงานยาสูบต่อปี (ประมาณ) = 6,000 ล้านบาท
- กำไรบริษัทฟิลลิป มอริส (ประเทศไทย) ต่อปี (ประมาณ) = 3,000 ล้านบาท

3. ชาวไร่ยาสูบ

- จำนวนชาวไร่ยาสูบ = 61,058 ราย
- ผลผลิตใบยาปี 2552/2553 = 62,448,784 กิโลกรัม
- เป็นใบยาสำหรับส่งออก = ร้อยละ 64.8
- เป็นใบยาที่รับซื้อโดยโรงงานยาสูบไทย = ร้อยละ 35.2

ประเด็นที่แก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่

- **แก้ไขคำนิยามให้ทันกับกลยุทธ์ของบริษัทบุหรี่**
 - คำว่า “ผลิตภัณฑ์ยาสูบ” ให้หมายรวมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่ ๆ อาทิ บุหรี่ไฟฟ้า บารากู่
 - คำว่า “การโฆษณา” ให้ครอบคลุมการสื่อสารการตลาดรูปแบบใหม่ ๆ อาทิ การใช้สื่อบุคคล เช่น “พริตตี้” และการโฆษณาแฝงในรูปแบบต่าง ๆ
- **เพิ่มมาตรการป้องกันการเข้าถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบของเยาวชน**
 - ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ให้เท่ากับกฎหมายสุรา (ปัจจุบันกำหนดไว้ที่ 18 ปี)
 - ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ปัจจุบันมีนโยบายห้าม แต่ไม่มีกฎหมายรองรับ)
 - ห้ามขายบุหรี่ซิการ์แรตที่บรรจุของน้อยกว่าซองละยี่สิบมวน
 - ห้ามแบ่งขายบุหรี่ซิการ์แรตเป็นมวน ๆ (ปัจจุบันกฎหมายเขียนไว้ไม่ชัดเจน)
- **เพิ่มข้อห้ามการโฆษณาทางอ้อม**
 - ห้ามการสื่อสารการตลาดในสื่อต่าง ๆ รวมถึงการใช้สื่อบุคคล (พริตตี้) และการโฆษณาโดยใช้ชื่อบริษัทบุหรี่
 - ห้ามเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ “กิจกรรมเพื่อสังคม” (CSR) ของบริษัทบุหรี่ ในทุกสื่อ (ปัจจุบันห้ามเพียงสื่อวิทยุและโทรทัศน์) และในทุกสถานที่รวมถึงโรงภาพยนตร์
- **เพิ่มมาตรการอื่น ๆ ตามที่กำหนดในอนุสัญญาควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก**
 - ห้ามส่วนราชการรับการอุปถัมภ์จากรัฐกิจยาสูบ (ปัจจุบันห้ามโดยมติ ครม.)
 - กำหนดลักษณะของจุดขายปลีกยาสูบ รวมถึงต้องแสดงสื่อรณรงค์พิษภัยยาสูบ
 - กำหนดให้บริษัทบุหรี่ต้องจัดส่งรายงานประจำปีให้คณะกรรมการควบคุมยาสูบ
 - กำหนดแนวทางและขั้นตอนการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับบริษัทบุหรี่ ในกรณีที่มีความจำเป็น
- **เพิ่มมาตรการคุ้มครองสุขภาพผู้ไม่สูบบุหรี่**
 - กำหนดให้ผู้ดำเนินการ (เจ้าของสถานที่สาธารณะ) มีหน้าที่รับผิดชอบไม่ให้เกิดการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่
 - ปรับปรุงขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายเขตปลอดบุหรี่
- **ปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการควบคุมยาสูบในทุกระดับ**
 - กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาสูบระดับประเทศ และคณะกรรมการควบคุมยาสูบระดับจังหวัด รวมทั้งให้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมยาสูบ ทั้งนี้เนื่องจากงานควบคุมการบริโภคยาสูบของประเทศไทย ยังขาดโครงสร้างองค์กรรัฐที่จะสนับสนุนการควบคุมยาสูบในระดับจังหวัด ทั้ง ๆ ที่คนไทยที่สูบบุหรี่กว่าร้อยละ 90 อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด

องค์กร/กลุ่มที่ออกมาคัดค้าน ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- สมาคมการค้ายาสูบไทย (Thai Tobacco Trade Association : TTTA) เป็นสมาคมที่บริษัทบุหรี่ข้ามชาติ ฟิลลิป มอริส (ไทยแลนด์) ลิมิเต็ด ผู้จำหน่ายบุหรี่ปาร์โรและแอลแอนด์เอ็ม สนับสนุนให้มีการจัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2555 และสนับสนุนการดำเนินการจนถึงปัจจุบัน
- สมาคมผู้บ่ม ผู้เพาะปลูกและผู้ค้าใบยาสูบไทย (สยท.) เป็นสมาคมเครือข่ายของสมาคมผู้ปลูกยาสูบนานาชาติ International Tobacco Growers Association (ITGA) ซึ่งสนับสนุนโดยการร่วมลงขันของบริษัทบุหรี่ข้ามชาติ ทั้งฟิลลิป มอริส บีเอที และเจทีไอ เพื่อเป็นองค์กรบงก้า ในการเคลื่อนไหวคัดค้านมาตรการควบคุมยาสูบทั้งระดับโลก ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ
- บริษัทฟิลลิป มอริส คัดค้านมาตรการที่เกี่ยวกับการห้ามโฆษณาและส่งเสริมการขาย ของบุหรี่ปแบบเรียบ และขอให้มีตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจยาสูบอยู่ในคณะกรรมการควบคุมยาสูบด้วย
- โรงงานยาสูบไทย ไม่ได้แสดงท่าทีคัดค้านที่ชัดเจน แต่สหภาพแรงงานโรงงานยาสูบได้แสดงความเห็นคัดค้านในบางมาตรการระหว่างการทำประชาพิจารณ์

จากเอกสารลับของบริษัทบุหรี่

“สมาคมการค้าผลิตภัณฑ์บุหรี่ ซึ่งเป็นองค์กรบงก้าที่ดีที่สุดของเรา กำลังได้รับการเสริมสร้างให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นในหลาย ๆ ประเทศ สมาคมระดับประเทศหลาย ๆ แห่งกำลังได้รับการจัดตั้งขึ้น”

บริษัท บริติชอเมริกันโทแบคโค ปี พ.ศ.2522

จากเอกสารลับของบริษัทบุหรี่

“เรายังได้ช่วยจัดตั้งกลุ่มชาวไร่ยาสูบในหลาย ๆ ประเทศอีกด้วยหลายประเทศที่เราได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับชาวไร่ยาสูบและเป็นประเทศที่มีความสำคัญอย่างมากในการผลักดันให้องค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เปลี่ยนจุดยืน ไม่ต่อต้านการปลูกใบยาสูบ ได้แก่ มาลาวี ซิมบับเว อาร์เจนตินา และไทย”

ฟิลลิป มอริส ปี พ.ศ.2528

ตอบข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>กฎหมายนี้ควรจะให้รัฐบาลที่มาจากพรรคเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณา</p>	<p>การพูดเช่นนี้ถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติแก่รัฐบาลปัจจุบันและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>นี่เป็นกลยุทธ์ของธุรกิจข้ามชาติที่ต้องการหน่วงเหนี่ยวให้การออกกฎหมายล่าช้าออกไป เพื่อที่บริษัทบุหรี่จะได้วิ่งเต้นขัดขวางยับยั้งกับรัฐบาลที่มาจากพรรคเลือกตั้งได้ง่ายขึ้น และหากยับยั้งไม่สำเร็จ ก็จะวิ่งเต้นเพื่อทำให้เนื้อหาของกฎหมายอ่อนลง</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่ใช่เรื่องเร่งด่วน</p>	<p>การที่อัตราการสูบบุหรี่ของชายไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ยังสูงถึงร้อยละ 40 และอัตราการสูบบุหรี่ในเยาวชนที่สูงขึ้น ก่อปรกับการสูบบุหรี่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยและเสียชีวิตอันดับที่สองของคนไทย นับว่าเป็นสถานการณ์เร่งด่วนที่รัฐบาลไทยต้องเร่งแก้ไขด้วยมาตรการต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และในเวทีนานาชาติต่างแสดงความห่วงใยถึงอัตราการสูบบุหรี่ของชายไทยที่ยังสูงมาก หากเทียบตามมาตรฐานโลก</p> <p>ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบเน้นการควบคุมกลยุทธ์ทางการตลาดและการส่งเสริมการขายของบริษัทบุหรี่ เพื่อลดจำนวนเยาวชนที่จะเสพติดบุหรี่ใหม่ การป้องกันเด็ก ๆ ไม่ให้ติดบุหรี่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของสังคม และเป็นเรื่องเร่งด่วน เพราะเด็กไทยที่ติดบุหรี่ 70% จะไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ตลอดชีวิต</p> <p>ดังนั้น ทุก ๆ วัน ที่การออกกฎหมายนี้ล่าช้าออกไป เท่ากับสังคมไทยปล่อยปละละเลยปัญหาการเสพติดบุหรี่ของเด็กไทย</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ จะกระทบโซ่ห่วงส่งผลกระทบต่อร้านค้าปลีกกว่า 5 แสนราย สร้างความเสียหายแก่ธุรกิจ รวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีก คือ ห้ามฝ่าฝืนทำการโฆษณา ณ จุดขาย และห้ามจำหน่ายบุหรี่เป็นมวน ๆ (ต้องขายเป็นซอง) เพื่อให้เด็ก ๆ ที่มีกำลังซื้อน้อยเข้าถึงบุหรี่ได้ยากขึ้น ทำให้เกิดนักสูบหน้าใหม่น้อยลง ขณะนี้เด็กไทย</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
	<p>สามารถซื้อบุหรี่ได้ง่าย โดยร้อยละ 88.3 ของเด็กอายุ 15-17 ปี และร้อยละ 64.6 ของเยาวชนอายุ 18-24 ปี ที่สูบบุหรี่ซื้อแบบรายมวน ซึ่งการขายบุหรี่แบบมวน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้ามาเสพติดบุหรี่</p> <p>ปัจจุบันนี้หลายประเทศทั่วโลกต่างออกกฎหมายห้ามขายบุหรี่เป็นรายมวนแล้ว รวมทั้ง 5 ประเทศในอาเซียน ได้แก่ ลาว พม่า บรูไน สิงคโปร์ และ มาเลเซีย</p> <p>ถ้าเด็กไทยหรือคนชาติอื่นถามว่า ประเทศอื่น ๆ เขามีกฎหมายนี้ เพื่อป้องกันเด็ก ๆ ไม่ให้ติดบุหรี่ ผู้ใหญ่หรือผู้บริหารประเทศ จะตอบว่าอย่างไร ถ้าเราไม่ตรากฎหมายนี้</p> <p>สมาคมผู้ค้ายาสูบไทยเองเป็นผู้ให้ข้อมูลว่า ส่วนแบ่งยอดขายบุหรี่เป็นมูลค่าร้อยละ 12.5 ของร้านค้าปลีก ซึ่งหากข้อมูลนี้เป็นจริงตามที่สมาคมผู้ค้ายาสูบอ้าง และหากร่าง พ.ร.บ. มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยทำให้ยอดขายสินค้ายาสูบลดลงได้ถึงร้อยละ 10 ส่วนแบ่งมูลค่ารายได้ยอดขายบุหรี่ของร้านค้าปลีกก็จะลดลงจากร้อยละ 12.5 เหลือ 11.25 ($12.5 - 1.25 = 11.25$) ซึ่งเป็นการลดลงที่น้อยมาก</p> <p>คำถามจึงมีว่ายอดขายบุหรี่ที่เป็นร้อยละ 12.5 ของยอดขายทั้งหมด ลดลงเหลือร้อยละ 11.25 ทำให้ร้านโชห่วยเดือดร้อนขนาดหนักตามที่สมาคมผู้ค้ายาสูบไทยกล่าวอ้างเป็นความจริงหรือไม่</p> <p>สมาคมการค้ายาสูบไทยได้ขึ้นป้ายบิลบอร์ดใจกลางกรุงเทพฯ ด้วยรูปพ่อค้าโชห่วยนั่งในร้านมีข้อความประกอบว่า “ขายของก็ลำบากมากอยู่แล้ว อย่าออก พ.ร.บ.ควบคุมยาสูบใหม่มาให้กระทบปากท้องพวกฉันอีกเลย” และได้ว่าจ้างบริษัทพีอาร์ ปลอ่ยข่าวที่บิดเบือนผ่านสื่อตลอดเวลา แต่พอรายการทีวีหลายรายการเชิญผู้แทนสมาคมการค้ายาสูบไทยให้มาออกรายการทีวี เพื่อชี้แจงให้สังคมรู้ว่า ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบใหม่จะทำให้ผู้ค้าปลีกเดือดร้อนอย่างไรบ้าง พร้อมกับผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข แต่สมาคมการค้ายาสูบไทยกลับไม่ยอมมาออก คำถามคือถ้าสิ่งที่สมาคมการค้ายาสูบไทยอ้างว่า</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
	<p>ผู้ค้าปลีกจะเดือดร้อนจริง ทำไมไม่ยกเลิกข้อเท็จจริงต่อสื่ออย่างเปิดเผย</p> <p>สมาคมผู้ค้ายาสูบไทยได้รับการตั้งขึ้นและสนับสนุนการดำเนินการโดยบริษัทฟิลลิป มอริส ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่เข้าใจได้ไม่ยากว่า แท้จริงแล้วบริษัทฟิลลิป มอริส ต่างหากที่ต้องการคัดค้านร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพื่อปกป้องผลกำไรปีละ 3,000 ล้านบาทในประเทศไทย แต่เนื่องจากสังคมไม่ให้น้ำหนักการคัดค้านของบริษัทบุหรี่ บริษัทฟิลลิป มอริส จึงใช้กลยุทธ์ผ่านทางร้านค้าปลีกออกมาคัดค้าน</p> <p>การที่อ้างว่าร่าง พ.ร.บ. ใหม่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยรวมจึงเป็นข้ออ้างที่เลื่อนลอยที่สุด</p>
<p>การห้ามร้านค้าปลีกแบ่งซองของขายบุหรี่เป็นมวน ๆ เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจ</p>	<p>การห้ามขายบุหรี่เป็นมวน ๆ วัตถุประสงค์ก็เพื่อป้องกันการเสพติดบุหรี่ของเด็ก ๆ และเยาวชน</p> <p>การห้ามขายบุหรี่เป็นมวน ๆ อาจจะทำให้ร้านค้าปลีกกำไรลดลงบ้าง แต่สิทธิเสรีภาพในการประกอบธุรกิจก็ต้องคำนึงถึงอนาคตของเด็ก ๆ ด้วย ตามค่านิยมข้อ 12 ของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ว่าให้คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและของชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง</p> <p>ประเทศต่าง ๆ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน ลาว พม่า มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไน ล้วนมีกฎหมายนี้แล้ว แต่ประเทศไทยไม่มีกฎหมายนี้ เกิดโรครุมิ และศักดิ์ศรีของประเทศไทยจะเป็นอย่างไร</p>
<p>การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็น 18 ปีบริบูรณ์สร้างภาระแก่ผู้ค้าปลีกมากเกินไป</p>	<p>การกำหนดอายุขั้นต่ำของผู้ขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นข้อกำหนด ตามอนุสัญญาควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก และเพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ที่กำหนดให้ผู้ปกครองห้ามเด็กทำหรือประกอบอาชีพซึ่งหมายถึงรวมถึงการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งเป็นสินค้าเสพติดและเป็นอันตรายต่อสุขภาพ เหตุผลคือ การปล่อยให้เด็ก ๆ คุ่นเคยกับสินค้ายาสูบ สุดท้ายจะนำไปสู่การเสพติดบุหรี่ของเด็ก</p>
<p>การบังคับให้ร้านค้าปลีกต้องตรวจบัตรประจำตัวผู้ซื้อบุหรี่เป็นการสร้างภาระเกินควรแก่ผู้ค้าปลีก</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ ให้ผู้ขายปลีกสามารถขอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอายุผู้ซื้อบุหรี่ กรณีที่สงสัยว่าผู้ซื้ออายุถึงยี่สิบปีตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ไม่ได้บังคับให้ตรวจบัตรประจำตัวของทุกคนที่มาซื้อบุหรี่ตามที่กล่าวอ้าง</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ ก่อให้เกิดภาระเกินสมควรแก่ผู้จำหน่ายปลีกบุหรี่ เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจัดแสดงสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ณ จุดขาย</p>	<p>มาตรการที่กำหนดให้ผู้ค้าปลีก (ร้านโชห่วย/ร้านสะดวกซื้อ) ต้องแสดงสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์พิษภัยยาสูบและการเลิกสูบบุหรี่นั้น กฎหมายกำหนดให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้จัดทำสื่อรณรงค์ (โปสเตอร์) แจกจ่ายให้กับร้านค้าทั่วประเทศ โดยเจ้าของร้านไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด อีกทั้งสมาคมการค้ายาสูบไทยเองเป็นผู้เสนอให้รัฐบาล เน้นการให้การศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการลดอัตราการสูบบุหรี่ ซึ่งการแสดงสื่อรณรงค์ ณ จุดขายปลีก จะเกิดผลสูงในการให้การศึกษาแก่ผู้สูบบุหรี่ถึงพิษภัยของยาสูบ</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ ห้ามแสดงราคาสินค้าบุหรี่ ณ ร้านค้าปลีกได้ตามปกติ แต่ห้ามแสดงราคาในลักษณะจูงใจให้ซื้อยาสูบยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น แสดงราคาด้วยตัวเลขขนาดใหญ่และสีส้มที่เตะตา ข้อกำหนดนี้ถูกกำหนดขึ้น เพราะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่บริษัทบุหรี่เป็นผู้มอบสื่อแสดงราคาในลักษณะส่งเสริมการขายให้แก่ร้านค้าปลีก</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ ยังคงแสดงราคาสินค้าบุหรี่ ณ ร้านค้าปลีกได้ตามปกติ แต่ห้ามแสดงราคาในลักษณะจูงใจให้ซื้อยาสูบยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่น แสดงราคาด้วยตัวเลขขนาดใหญ่และสีส้มที่เตะตา ข้อกำหนดนี้ถูกกำหนดขึ้น เพราะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ที่บริษัทบุหรี่เป็นผู้มอบสื่อแสดงราคาในลักษณะส่งเสริมการขายให้แก่ร้านค้าปลีก</p>
<p>การบังคับให้ร้านค้าปลีกจัดส่งรายงานประจำปีให้แก่รัฐบาล สร้างภาระกับผู้ค้าปลีกมากเกินไป</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเท่านั้นที่ต้องส่งรายงานประจำปี ไม่เกี่ยวข้องกับร้านค้าปลีกเลย เหตุที่กำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าบุหรี่ต้องส่งรายงานประจำปี ก็เพื่อตรวจสอบว่าบริษัทบุหรี่ได้ปฏิบัติตามร่าง พ.ร.บ. ในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการการตลาดและส่งเสริมการขาย และการบริจาคเพื่อแทรกแซงนโยบายหรือไม่อย่างไร</p> <p>โดยสามัญสำนึกแล้ว ไม่มีประโยชน์อะไรที่กระทรวงสาธารณสุขจะไปกำหนดให้ร้านค้าปลีก 700,000 ราย ส่งรายงานว่าขายบุหรี่ปีละกี่ซอง และกระทรวงสาธารณสุขจะตรวจสอบรายงานจากร้านค้าปลีกทั้งหมดได้อย่างไร การบิดเบือนข้อมูลของสมาคมการค้ายาสูบไทย จึงเป็นเรื่องที่จูงใจสร้างความสับสนให้แก่สังคม</p>
<p>ผู้ค้าปลีกแสดงความกังวลต่อการบังคับใช้ซองบุหรี่แบบเรียบ เห็นว่าการบังคับใช้ซองบุหรี่แบบเรียบจะทำให้กิจกรรมทางการค้าในแต่ละวัน เช่น การส่ง</p>	<p>กรณีของบุหรี่แบบเรียบ (ซองบุหรี่จะพิมพ์ได้เพียงชื่อยี่ห้อบุหรี่ ด้วยตัวอักษรที่กฎหมายกำหนด ห้ามพิมพ์โลโก้ สี สัน หรือลวดลาย) ขณะนี้มีประเทศเดียวในโลกที่ใช้กฎหมายนี้มาครบ 2 ปีแล้ว ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2555 ไม่พบว่ากระทบต่อ</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>สินค้า การจัดการคลังสินค้า การเติมสินค้าและการให้บริการลูกค้ามีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น</p>	<p>การค้าการขายสินค้ายาสูบ อย่างไรก็ตามผู้ค้ายาสูบไทยกล่าวอ้าง</p> <p>บริษัทบุหรี่ข้ามชาติสนับสนุนให้ 5 ประเทศ อันประกอบด้วย ยูเครน โดมินีกัน ริพับบลิค ฮอนดูรัส คิวบา และอินโดนีเซีย ฟ้องต่อองค์การการค้าโลกให้พิจารณาว่ากฎหมายของบุหรี่แบบเรียบของออสเตรเลีย ขัดต่อกฎหมายเครื่องหมายการค้าและทรัพย์สินทางปัญญาขององค์การการค้าโลกหรือไม่ โดยคดีดังกล่าวคาดว่าจะมีคำพิพากษาในปี พ.ศ.2559</p> <p>ขณะที่สหภาพยุโรปประกาศว่า กฎหมายของบุหรี่แบบเรียบไม่ขัดกับกฎหมายภายในของสหภาพยุโรป ทำให้ประเทศอังกฤษและเครือสหราชอาณาจักรได้มีบทบัญญัติของบุหรี่แบบเรียบ ขณะนี้ประเทศต่าง ๆ ก็อยู่ในระหว่างการออกกฎหมายของบุหรี่แบบเรียบ โดยต่างก็คอยผลการตัดสินขององค์การการค้าโลก ที่หากตัดสินว่ากฎหมายของบุหรี่แบบเรียบไม่ขัดต่อกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ประเทศจำนวนมากก็จะประกาศใช้กฎหมายของบุหรี่แบบเรียบตามออสเตรเลีย เพื่อลดความตึงตึงและย้ายวนของของบุหรี่ที่มีต่อเด็ก ๆ</p> <p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ของไทย ก็มีบทบัญญัติที่สามารถกำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายของบุหรี่แบบเรียบในอนาคต รัฐบาลไทยก็คงจะคอยผลการตัดสินคดีของบุหรี่แบบเรียบขององค์การการค้าโลกเช่นกัน เพราะหากองค์การการค้าโลกตัดสินว่า กฎหมายของบุหรี่แบบเรียบขัดกับกฎองค์การการค้าโลก คงจะไม่มีประเทศไหนที่จะออกกฎหมายนี้ เพราะบริษัทบุหรี่ข้ามชาติเฉพาะฟิลลิป มอริส บริษัทเดียวมีกำไรในปี พ.ศ. 2553 กว่า 353,400 ล้านบาท มีอิทธิพลล้นฟ้า มีหรือที่จะยอมปล่อยให้ประเทศใดประเทศหนึ่งทำผิดกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ดังเช่นที่บริษัทได้สนับสนุนให้มีการฟ้องออสเตรเลียที่องค์การการค้าโลกในขณะนี้</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>ผู้ค้าปลีกร้อยละ 82 ที่ทำการสำรวจมองว่า มาตรการของบุหรี่แบบเรียบจะส่งผลกระทบต่อธุรกิจของเขา</p>	<p>ประเทศออสเตรเลีย บังคับใช้กฎหมายของบุหรี่แบบเรียบมาสองปีแล้ว ร้านค้าปลีกไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด งานวิจัยการตลาดพบว่าผู้ค้าปลีกจะใช้เวลามากขึ้นเพียงไม่กี่วินาที ในการหยิบสินค้าให้แก่ผู้ที่มาซื้อบุหรี่ แต่หลังจากกฎหมายบังคับใช้ได้สองสัปดาห์ เวลาที่ใช้ในการหยิบสินค้าก็เท่ากับที่เคยใช้ก่อนกฎหมายของบุหรี่แบบเรียบมีผลบังคับใช้</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ให้อำนาจแก่ข้าราชการออกกฎหมายลูกต่าง ๆ จำนวนมาก ในภายหลังตามอำเภอใจ โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางรัฐสภาและการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย</p>	<p>อำนาจในการออกระเบียบต่าง ๆ ในร่าง พ.ร.บ. ใหม่ ยังคงเหมือนกฎหมายเดิม คือการแจ้งรายการส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการพิมพ์คำเตือนบนซองยาสูบ</p> <p>ส่วนการที่รัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศเพิ่มเติม อาทิ การออกประกาศสถานที่ห้ามสูบบุหรี่เพิ่มเติม ได้แก่ ลักษณะเขตปลอดบุหรี่ และเขตสูบบุหรี่ การแสดงสื่อรณรงค์ ณ จุดขายปลีก การกำหนดสถานที่ห้ามจำหน่ายยาสูบเพิ่มเติม การห้ามการตลาดรูปแบบใหม่ ๆ หากประเด็นเหล่านี้ต้องผ่านการพิจารณาของรัฐสภา จะเป็นภาระแก่รัฐสภามากเกินไป และไม่ทันต่อสถานการณ์ ที่สำคัญร่าง พ.ร.บ. ใหม่และระเบียบต่าง ๆ ที่จะกำหนดออกมาไม่มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่ยาสูบและผู้ป่มใบยาเลย</p> <p>การที่ชาวไร่ยาสูบห่วงเกรงว่า จะมีการออกกฎหมายลูกเพื่อลดพื้นที่หรือห้ามทำไร่ยาสูบ จึงเป็นเรื่องที่ไม่มีมูลความจริงแต่ประการใด</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ จำกัดและลดรอนสิทธิและเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์และการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับหน่วยงานราชการที่ชาวไร่ยาสูบต้องทำเป็นประจำ อาทิ กรมสรรพสามิต โรงงานยาสูบ</p>	<p>แม้ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ จะจำกัดการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐบาลและผู้แทนธุรกิจยาสูบให้เหลือเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการควบคุมยาสูบ และเป็นไปอย่างโปร่งใส เปิดเผย แต่มีข้อยกเว้นสำหรับการติดต่อระหว่างชาวไร่ยาสูบ หรือธุรกิจยาสูบ กับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจยาสูบ เช่น กรมสรรพสามิต โรงงานยาสูบ ซึ่งยังสามารถติดต่อและทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างกันได้เช่นเดิม</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ จำกัดสิทธิไม่ให้มีตัวแทนของชาวไร่หรือธุรกิจยาสูบเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์ประกอบของคณะ</p>	<p>การไม่ให้มีตัวแทนของชาวไร่หรือธุรกิจยาสูบอยู่ในคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งถือว่าเข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนเป็นข้อกำหนดของอนุสัญญาควบคุมยาสูบ</p>

ข้อคัดค้าน	ข้อเท็จจริง
<p>กรรมการในระดับต่าง ๆ ทั้งที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง</p>	<p>ขององค์การอนามัยโลก ที่ภาคีสมาชิกทั้ง 179 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อไม่ให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจยาสูบแทรกแซงการกำหนดนโยบายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และที่ผ่านมาก็ไม่มีผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจยาสูบ เข้าร่วมอยู่ในคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบอยู่แล้ว</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ อาจส่งผลกระทบต่อภาษีสรรพสามิต ของกระทรวงการคลังจากยาสูบกว่า 60,000 ล้านบาทต่อปี</p>	<p>ร่างกฎหมายนี้ไม่เกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตยาสูบแต่อย่างใด ขณะที่ในความเป็นจริงแล้ว ธุรกิจบุหรี่คือฝ่ายที่พยายามขัดขวางการที่รัฐบาลจะมีรายได้จากภาษีบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยการวิ่งเต้นขัดขวางการขึ้นภาษีบุหรี่ทุกครั้ง เพราะจะทำให้กำไรของบริษัทบุหรี่ลดลง จากการที่คนสูบบุหรี่ย่อยลง และเด็ก ๆ ติดบุหรี่น้อยลง</p>
<p>ร่างกฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออาชีพและวิถีชีวิตการทำมาหากินของชาวไร่ยาสูบ จะทำให้ชาวไร่ได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ ไม่มีส่วนใด ที่เกี่ยวกับการทำไร่ การบ่มใบยาและการค้าใบยาสูบเลย ชาวไร่ยาสูบจึงสามารถที่จะมีวิถีชีวิต ทำมาหากิน ทำไร่ยาสูบตามปกติดังเช่นในปัจจุบัน</p> <p>ข้อมูลจากกรมสรรพสามิตระบุว่าในฤดูการผลิตปี 2552/2553 ประเทศไทยมีชาวไร่ยาสูบ 61,058 ราย ผลิตใบยาได้ 62,448,781 กิโลกรัม โดยร้อยละ 64.8 เป็นใบยาสำหรับส่งออก และร้อยละ 35.2 รับซื้อโดยโรงงานยาสูบไทย</p> <p>จะเห็นว่า 2 ใน 3 ของผลผลิตใบยาสูบไทยเป็นผลผลิตสำหรับส่งออก ซึ่งปัจจัยที่มากกระทบส่วนนี้จะมาจากกลไกการตลาดโลก ไม่ใช่มาตรการควบคุมยาสูบภายในประเทศไทย</p>
<p>ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ ห้ามชาวไร่ยาสูบหรือธุรกิจยาสูบติดต่อกับหน่วยงานราชการ</p>	<p>ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ไม่ได้ห้ามชาวไร่ยาสูบหรือธุรกิจยาสูบติดต่อกับหน่วยงานราชการ แต่กำหนดกฎเกณฑ์การติดต่อกันระหว่างธุรกิจยาสูบหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ ให้มีแนวทางปฏิบัติที่โปร่งใส เพื่อป้องกันการแทรกแซงนโยบายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ</p> <p>ร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ยังมีข้อยกเว้นให้ชาวไร่ยาสูบ หรือผู้ค้าปลีกยาสูบ สามารถทำกิจกรรมในลักษณะการอุปถัมภ์ การสนับสนุนจากบริษัทบุหรี่ได้ตามปกติ</p>

ข้อเท็จจริงกรณีการขึ้นบิลบอร์ดคัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่

- ในช่วงกลางเดือนธันวาคม พ.ศ.2557 มีการขึ้นบิลบอร์ดในหลายจังหวัดในภาคเหนือและภาคอีสานที่มีการเพาะปลูก ไร่ยาสูบเชิญชวนให้คัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- เครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ เครือข่ายเยาวชนและพระสงฆ์ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ลงพื้นที่พูดคุยกับชาวไร่ยาสูบ รวมถึงสมาคมชาวไร่ยาสูบ ได้ข้อเท็จจริงดังนี้
 1. ชาวไร่ยาสูบส่วนใหญ่ ไม่รู้เนื้อหาของร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่แต่ได้ยินมาว่า ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ จะมีการลดพื้นที่เพาะปลูกยาสูบ จะไม่ให้มีการปลูกยาสูบ จะทำให้เขาหมดอาชีพ จะเดือดร้อนมาก
 2. ชาวไร่ยาสูบไม่รู้ที่มาของป้ายบิลบอร์ดคัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ รู้แต่เพียงว่าสมาคมชาวไร่ยาสูบเป็นผู้ทำป้ายบิลบอร์ดที่ตั้งตามริมถนนในหลายจังหวัด โดยบางจังหวัดก็ยอมรับว่ามีบริษัทหรือเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย บางจังหวัดบอกเพียงว่ามีบริษัทเอกชนเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่าย สำหรับทำกิจกรรมเป็นแพคเกจคัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ รวมถึงการขึ้นป้ายคัดค้าน
 3. ภายหลังจากที่สาธารณสุขจังหวัดและสาธารณสุขอำเภอ เครือข่ายภาคประชาชน สื่อท้องถิ่นได้เข้าพบอธิบายกับชาวไร่ยาสูบ ทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องว่า ร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ ไม่ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้ลดพื้นที่การปลูกยาสูบ หรือห้ามการปลูกยาสูบตามที่เข้าใจผิดกัน รวมทั้งไม่สามารถออกกฎหมายลูกมาควบคุมการปลูกยาสูบในอนาคต
 4. คณะกรรมการเกษตรและสหกรณ์ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้เชิญฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสมาคมชาวไร่ยาสูบมารับทราบเนื้อหาของร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม ได้ข้อสรุปยืนยันว่าร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับชาวไร่ยาสูบ อันเป็นผลให้ป้ายคัดค้านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบฉบับใหม่ในจังหวัดต่าง ๆ ทายอดถูกปลดออก

ปัจจัยที่จะกระทบต่อการทำไรยาสูบของชาวไร่

ส่วนที่ปลูกเพื่อส่งออก จะขึ้นกับกลไกทางการตลาดของภูมิภาคหรือของโลกไม่เกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ แต่อย่างใด

ในส่วนของชาวไร่ยาสูบที่ปลูกใบยาสำหรับโรงงานยาสูบไทย ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความต้องการใบยาสูบของโรงงานยาสูบไทย จะมาจากการแข่งขันแย่งส่วนแบ่งตลาด ระหว่างบุหรี่นำเข้าจากต่างประเทศ และบุหรี่ที่ผลิตโดยโรงงานยาสูบไทย โดยหากบุหรี่ต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดในประเทศไทยเพิ่มขึ้น โรงงานยาสูบก็จะมีความต้องการใบยาสูบจากชาวไร่ยาสูบไทยน้อยลง

จากสถิติที่พบว่าจำนวนประชากรไทยที่สูบบุหรี่ลดลงจาก 12.2 ล้านคน เหลือ 10.7 ล้านคน ระหว่างปี 2534-2556 ขณะที่ยอดจำหน่ายบุหรี่ซีกาเรต ในปี 2534 เท่ากับ 1,942 ล้านซอง แต่ในปี 2556 เท่ากับ 2,172 ล้านซอง หรือเฉลี่ยเท่ากับ 2,000 ล้านซองต่อปีตลอดช่วง 23 ปีที่มีการรณรงค์ควบคุมการบริโภคยาสูบอย่างต่อเนื่อง ย่อมเป็นหลักฐานยืนยันว่ามาตรการในการควบคุมการบริโภคยาสูบ ไม่ใช่ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่ออาชีพชาวไร่ยาสูบไทย แต่การที่จำนวนชาวไร่ยาสูบไทยในจังหวัดต่าง ๆ ลดลง เพราะโรงงานยาสูบไทยเสียส่วนแบ่งการตลาดในประเทศจาก 100% เมื่อปี 2534 ลดลงเหลือประมาณ 75% ในปี 2556

กฎหมายปัจจุบันมีจุดอ่อน ไม่ครอบคลุมกลยุทธ์ทางการตลาดของบริษัทบุหรี่ เช่น

- ผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใหม่ ๆ เช่น บารากู บารากูไฟฟ้า บุหรี่ไฟฟ้า
- การตลาดรูปแบบใหม่ ๆ เช่น การตลาดผ่านพรีตตี้ การโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต ทางไลน์ ทางเฟซบุ๊ก
- การโฆษณาทางอ้อม เช่น การอุปถัมภ์โดยใช้ชื่อบริษัทบุหรี่
- การทำกิจกรรมที่อ้างว่าทำเพื่อสังคมโดยบริษัทบุหรี่ (ซีเอสอาร์)
- การโฆษณา ณ จุดขาย
- การแบ่งขายบุหรี่เป็นมวน ๆ

จุดอ่อนของกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ฉบับปัจจุบัน

- เน้นไปที่ผู้ที่สูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ แทนที่จะเน้นให้เจ้าของสถานที่เป็นผู้รับผิดชอบดูแลไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในสถานที่นั้น ๆ
- การบังคับใช้กฎหมายมีหลายขั้นตอน ใช้เวลามากในการดำเนินคดีแต่ละกรณี
- ไม่มีโครงสร้างกลไกสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจนในระดับจังหวัด

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

ต้องการรายละเอียดเพิ่มเติม โปรดติดต่อ

มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ โทร. 02 2781828

www.ashthailand.or.th